

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет природничих наук
Кафедра анатомії і фізіології людини та тварин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізіологія ЦНС та ВНД

Освітня програма	Лабораторна діагностика
Спеціальність	091 Біологія
Галузь знань	09 Біологія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 р.

ЗМІСТ

- 1.** Загальна інформація
- 2.** Анотація до курсу
- 3.** Мета та цілі курсу
- 4.** Результати навчання (компетентності)
- 5.** Організація навчання курсу
- 6.** Система оцінювання курсу
- 7.** Політика курсу
- 8.** Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фізіологія ЦНС та ВНД
Викладач (-і)	д.м.н., проф. Грицуляк Богдан Васильович
Контактний телефон викладача	066 386 4867
Е-mail викладача	kfa@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	90 год (3 кредити)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	щотижня
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Фізіологія центральної нервової системи та вищої нервової діяльності» є вибірковою навчальною дисципліною для студентів ОР «бакалавр» спеціальності 091-Біологія (Освітня програма «Лабораторна діагностика»). При вивченні цієї дисципліни студенти отримують теоретичні знання про фізіологічні основи вищих психічних функцій, які є підґрунтям для оволодіння методологією та методами лабораторної діагностики біологічних систем.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: згідно з сучасними уявленнями і досягненнями науки розширити знання про функції ЦНС у людини, значення її діяльності для цілісного організму та формування фізіологічних основ вищих психічних функцій та фізіологічні механізми стресу.</p> <p>Завдання: ознайомити студентів з механізмами процесів сприйняття зовнішньої інформації, формування моторних команд, уявлення про мозкові механізми вищих психічних функцій людини, свідомості, пам'яті, навчання, поведінки, розвитку стресу та адаптації тощо. Сформувати у студентів фізіологічне мислення та деякі практичні навички щодо діагностики ВНД і адаптивного статусу організму людини.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - будову нервової системи людини; - значення НС у житті людини; - основи функціонування нервової системи, механізми передачі інформації; - закономірності рефлексорної діяльності ЦНС, збудження та гальмування; - функції відділів ЦНС: спинного, та відділів головного мозку; - значення вищих відділів ЦНС. Роль кори великих півкуль в інтеграції поведінки організму; - фізіологічні механізми пам'яті; - фізіологічні механізми сну; 	

- анатоμο-фізіологічні механізми ВНД у людини;
- типологія вищої нервової діяльності, свідомість;
- ознаки патологічних змін вищої нервової діяльності людини.

вміти:

- пояснити основні фізіологічні та патологічні прояви, пов'язані з діяльністю ЦНС та ВНД;
- оцінити функціональний стан ЦНС та ВНД;
- використовувати набуті знання.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14
Практичні заняття	16
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
VI-й семестр	091 Біологія	III курс ОР «бакалавр»	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

Змістовний модуль 1. Фізіологія ЦНС.

Тема 1. Предмет фізіології ЦНС та ВНД. Основні фізіологічні поняття. Біоелектричні явища – основа функціонування нервової системи та вищої нервової діяльності.	Лекція / Практичне заняття	[1-12]	Опрацювання лекції, 2 год / 2 год	0 / 1-5	Згідно розкладу
Тема 2. Нейрон – структурна і функціональна одиниця нервової системи. Нервові волокна. Механізми передачі інформації в нервових синапсах. Рефлекс – основна форма діяльності ЦНС.	Лекція / Практичне заняття	[1-12]	Опрацювання лекції, 2 год / 2 год	0 / 1-5	Згідно розкладу
Тема 3. Спинний мозок та його функції.	Лекція / Практичне заняття	[1-12]	Опрацювання лекції, 2 год / 2 год	0 / 1-5	Згідно розкладу
Тема 4. Структура і функції заднього мозку.	Лекція /	[1-12]	Опрацювання	0 / 1-5	Згідно розкладу

Вчення про ретикулярну формацію. Функції середнього мозку і мозочка. Функції проміжного мозку. Гіпоталамо-гіпофізарна система. Базальні ганглії. Лімбічна система.	Практичне заняття		лекції, 2 год / 2 год		
Змістовний модуль 2. Фізіологія ВНД.					
Тема 5. Поняття про ВНД. Типологія вищої нервової діяльності. Патологічні зміни вищої нервової діяльності людини.	Лекція / Практичне заняття	[1-12]	Опрацювання лекції, 2 год / 2 год	0 / 1-5	Згідно розкладу
Тема 6. Фізіологія мови. Перша і друга сигнальні системи. Фізіологія мови. Центри мови. Порухення мови.	Лекція / Практичне заняття	[1-12]	Опрацювання лекції, 2 год / 2 год	0 / 1-5	Згідно розкладу
Тема 7. Фізіологічні механізми пам'яті. Види пам'яті. Механізми короткочасної і довготривалої пам'яті.	Лекція / Практичне заняття	[1-12]	Опрацювання лекції, 2 год / 2 год	0 / 1-5	Згідно розкладу
Тема 8. Фізіологія сну.	Практичне заняття	[1-12]	2 год	1-5	Згідно розкладу
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p><i>Поточний контроль</i> здійснюється під час проведення лекційних, практичних, індивідуальних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p><i>Модульний контроль</i> (сума балів за окремий змістовий модуль) проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та</p>				

засвоєння певного матеріалу (теми), вироблення навичок проведення розрахункових робіт, вміння вирішувати конкретні ситуативні задачі, самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння публічно чи письмово подати певний матеріал.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі заліку.

Оцінка знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
80 - 89	B	добре	
70 - 79	C		
60 - 69	D	задовільно	
50 - 59	E		
26 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Вимоги до письмової роботи Підсумкова письмова робота виконується у формі комплексної контрольної роботи. Білет містить 3 описові запитання.

Практичні заняття Кожне практичне заняття оцінюється в 5 балів, 10 балів студент може отримати за написання комплексної контрольної роботи.

Умови допуску до підсумкового контролю Студент допускається до заліку, якщо впродовж семестру він активно працював на практичних заняттях та здав модуль.

7. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу із застосуванням модульно-рейтингової системи оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт. Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Рекомендована література

1. Чайченко Г.М., Цибенко В.О., Сокур В.Д. Фізіологія людини і тварин. - К.: Вища школа, 2003. – 463 с.
2. Михалевич Р.Ф. Анатомія та фізіологія з основами патології в запитаннях і відповідях //Київ, «Здоров'я», 2001, 175 с.
3. Агаджанян Н.А., Тель Л.З., Циркин В.И., Чеснокова С.А. Физиология человека. – С-Пб: Сотис, 1998. – 526 с.
4. Сапин М.Р., Сивоглазов В.И. Анатомия и физиология человека (с возрастными особенностями детского организма). – М.: Изд. Центр «Академия», 1999. – 448 с.
5. Физиология человека: в 2 т. / Под ред. В.М. Покровского, Г.Ф. Коротько. – М.: Медицина, 1997. – Т.1 - 480 с., Т.2 - 368 с.
6. Югай К. Д., Бобрицька О. М., Кочеткова В. В. Фізіологія центральної нервової системи, вищої нервової діяльності та етіологія: Навч. посіб. — Харків: Золоті сторінки, 2004. — 108 с.
7. Макарчук М. Ю., Куценко Т. В. Фізіологія центральної нервової системи – К. :Київський університет, 2011.
8. Лурия А. Р. Основы нейропсихологии. Учебное пособие - Академия, 2006 - 384 с.
9. Ганонг В. Ф. Фізіологія людини – Львів : 2002 – 784с.
10. Макарчук М. Ю., Куценко Т. В., Кравченко В. І., Данилов С. А. Психофізіологія: Навчальний посібник К. : ООО "Інтерсервіс", 2011 – 329 с.
11. Батуев А.С. Физиология высшей нервной деятельности и сенсорных систем: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2006. – 317 с.

Викладач _____ проф. Б.В. Грицуляк